

SORODSTVO KOT POTOMSTVO

- Zapleteni sorodstveni sistemi v primitivnih družbah begajo nekatere antropologe. Staroselsko ljudstvo v Avstraliji, ki ima najpreprostejšo tehnologijo ima zelo zapleten sorodstven sistem, ki ga zahodnjaki zelo težko razumejo.
- To ljudstvo ima zelo veliko različnih vrst sorodnikov. Imajo pa tudi natančna pravila, kdo se lahko s kom poroči. Njihove skupine se delijo na polovice, klane in podklane.
- Sorodstveni sistemi so osrednje vprašanje v antropologiji, saj je sorodstvo v mnogih družbah najpomembnejša institucija. Le ta poskrbi za posameznikovo preživetje, zakon, poklicno pot in družbeno identiteto.
- Sorodstvo mnogokrat sobiva z družbeno organizacijo, ker so pripadniki in organizacija neke družbe prvenstveno organizirani po sorodstvenem principu.

INCEST IN EKSOGAMIJA

- Vse do sedaj preizkovane družbe prepovedujejo spolne odnose z najbližjimi sorodniki. To vključuje spolne odnose med starši in otroci in brati in sestrami. To univerzalno pravilo imenujemo pravilo incest tabuja.
- Incest tabu je univerzalen saj nekateri antropologi poudarjajo, da je koristen, saj se družbena skupina širi z vključevanjem novih članov, ki segajo preko meje sorodstvenih meja.
- Levi- Strauss, da moški delijo ženske v svojem življenju na žene in sestre. Prve so potencialne seksualne partnerke. Po njegovem mnenju je menjava žensk med sorodstvenimi skupinami recipročno dejanje, ki je temeljni element človeškega uma.
- Obstajajo pa tudi družbe, ki svojim članom zapovedujejo, da se morajo poročiti s sorodniki. Ti sorodniki niso nikdar najbližji. To pravilo imenujemo pravilo endogamije. Nasprotna le tem je eksogamija, kar pomeni, da se mora človek poročiti izven svoje skupine.

KORPORATIVNE SKUPINE

- Sorodstvo se nanaša ne več kot le reprodukcijo družbe in kulturnih vrednot ter znanja. Pomembno je tudi v politiki in organizaciji vsakdanjih zadev.
- Med Hindujci na Mavriciju skupine bratov ustvarijo skupen posel. To je zelo praktično, saj človek svojim sorodnikom zaupa, saj jih povezujejo čvrste normativne vezi.
- V družbah, ki nimajo lastne države je sorodstvo pomemben element uveljavljanja političnih pravic. Sorodstvena skupina je temelj politične stabilnosti. Skupino povezuje lojalnost, v primeru vojne ali pa v miroljubnih pogajanjih pa funkcionira kot korporacija.
- Znotraj sorodstvene skupine pravila v grobem določajo, kako naj se posameznik vede do različnih kategorij sorodstva. Ti normativi preprečujejo razpad skupine in skrbijo za upavljanje dolžnosti. Torej celotna delitev dela je organizirana po sorodstvenem principu.

DEDOVANJE IN NASLEDSTVO

- Pomemben element institucije sorodstva je pravne narave. V mnogih družbah je očetomor ali bratomor najhujši možen zločin.
- Vse družbe imajo pravila, ki določajo kdo bo dedoval po smrti nekoga drugega. Veznega člana med sorodstvenimi sistemi in pravili dedovanj, ki bi veljal v vseh družbah ni.

- Načelo korporativnosti deluje integrativno, dedišča pa je vir nasprotij, saj povzroča konflikte zaradi različnih interesov sorodnikov.

NAČINI ŠTETJA SORODSTVA

- Obstaja 6 možnih načinov prenašanja pripadnosti neki sorodstveni skupini in ostalih dobrin od staršev na otroke.
1. Patrilinearno načelo: Prenos pripadnosti in dobrin poteka unilinearno preko očetovega rodu.
 2. Matrilinearno načelo: Prenos pripadnosti ali dobrin poteka unilinearno preko materinega rodu.
 3. Dvojno načelo: Nekatere dobrine se prenašajo preko očetovega rodu, druge preko materinega. Rodova sta oddvojena drug od drugega.
 4. Kognatsko načelo: Dobrine se prenašajo preko sorodstva tako po materini kot po očetovi strani.
 5. Paralelno načelo: Po tem načelu, moški predajo svoje dobrine svojim sinovom, ženske pa svojim hčerkam.
 6. Križno oziroma izmenično: Po tem načelu moški predajo dobrine svojim hčerkam, ženske pa svojim sinovom.

KOGNATSKO ALI BILATERALNO POTOMSTVO

- Večina teh družb daje prednost očetovi strani, saj otroci dobijo očetov priimek.
- Ker imajo posameznikovi sorodniki sorodnike je tako sorodstvo težko opredeliti. Večina takšnih družb zato temelji na unilinearnem načelu.
- Kognatsko štetje sorodstva ustvarja probleme tudi pri izdelavi genealoške podobe. Pri vsakem pomiku za eno generacijo v preteklost se število sorodnikov podvoji. Zaradi tega je genealoška podoba družin precej površna.

PATRILINEARNO POTOMSTVO

- V patrilinearnem sistemu vključuje rod vsaj posameznikove sorojence in očeta, očetove sorojence in otroke moških, ki so v skupini. Otroci očetove sestre pa ne pripadajo isti skupini, ampak skupini njenega moža.
- Velikost je odvisna od strukturnega in geneološkega spomina skupine.
- Sorodstvena skupina pa ni odvisna samo od geneološkega spomina ampak tudi od organizacijske strukture družbe. Družbe z dolgim geneološkim spominom so večje kot družbe, ki prenehajo nasledstvo šteti že po dveh ali treh generacijah.

MATRILINEARNI SISTEMI

- Tako kot v patrilinearnih družbah tudi v matrilinearnih moški zasedajo formalna politična mesta in nadzorujejo pomembne gospodarske dobrine.
- Matrilinearni sistemi so bolj zapleteni kot patrilinearni.
- Prebivalci Trobriantskih otokov so eno najbolj podrobno raziskanih matrilinearnih ljudstev. Tako ženski kot moški sorodniki matere, stare matere itn., pripadajo njihovem matrilinearnemu rodu. Njihov oče pa pripada lastnemu matrilinearnemu rodu. Potomstvo se šteje po ženski strani, moč pa je v rokah moških. Vsak matrilinearni rod ima poglavarja. Dobrine se prenašajo od moškimi k moškimi najpogosteje od materinega brata k posamezniku. Materin brat predstavlja za otroke svoje sestre avtoriteto, od očeta pa se pričakuje, da je prijazen in blag.

RAZLIKE MED POSAMEZNI MI SISTEMI

- Tako patrilinearni kot matrilinearni sistem obvladujejo moški.

- Pravice in dobrine se v patrilinearnih sistemih prenašajo iz očeta na otroka, v matrilinearnih sistemih pa iz materinega brata na hčerinega sina.
- V patrilinearnih sistemih zagotavlja kontinuiteto skupine moževa žena, v matrilinearnih pa moževa sestra.
- V določenih družbah lako posameznik prevzame neke pravice preko svojega očeta, druge pa prek svoje matere.
- Posameznik je zelo redko član obeh rodov.

KLANI IN RODOVI

- Definicija rodu: Rod je sestavljen iz ljudi, ki lahko opišejo skupno potomstvo od istega prednika in znajo naštetih vse vmesne člene.
- Definicija klana: Klan je sestavljen iz ljudi, ki predpostavljajo skupno potomstvo od prednika, ne morejo pa naštetih vseh vmesnih členov.
- Antropologi so razvili koncepte o različnih vrstah klanske organizacije, vendar so to le njihove predstave.
- Konični klan je urejen hierarhično in ima centralizirano vodstvo. Na vsakem nivoju ima vodjo, ki je navadno najstarejši član rodu. Celotnemu klanu načeljuje poglavar. Ima relativno stabilne strukture, temeljijo pa na sorodstveni lojalnosti ne pa na lojalnosti zakonov.
- Segmentirani klan nima hierarhične strukture. Sestavljen je iz strukturno enakovrednih rodov in poklanov. Ta klan nima poglavarja. Vsi člani klana so med seboj v sorodu (nekateri v daljnem, drugi so bližnji). V obdobjih miru in ko je dovoj pašne zemlje lahko gospodinjstvo funkcionira kot posamezna enota. Če pa pride do spora s kako drugo skupino ali kadar je suša, se rodovi povežejo in postanejo korporativna enota.

BIOLOGIJA IN SORODSTVO

- Sociobiologi vidijo sorodstvo kot biološko pogojeno. Prepričani so, da je nagon po razmnoževanju najpomembnejša gonilna sila človeškega ravnanja. Moški si iščejo ženske, da bi razširili svoj genski material, ženske pa iščejo moške, ki zaščitijo njih in njihove otroke.
- Solidarnost med družinskimi člani je zaradi tega mogoče razložiti z dejstvom, da imajo skupne gene.
- Martin Daly in Margo Wilson sta predstavila tezo, ki pravi, da je večja verjetnost, da bosta otroka poškodovala mačeha ali očim kot pa biološka starša. To pa zato, ker z otrokom nimata skupnih genov.
- Sociokulturni antropologi so to razložili drugače. Ugotovili so, da so družbeni odnosi v družini z očimom ali mačeho verjetno sistemsko različni kot v družinah z obema biološkima staršema.